

ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»

Кафедра психології

Затверджено:
Директор Харківського
Інституту МАУП
Догадіна В.Ю.

Схвалено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28.08.2024 р.
Завідувач кафедри Лантух І.В. д.псих.н

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи біології, генетики людини та антропології

спеціальності:

053 Психологія

(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня

бакалавр

(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми:

Психологія

(назва освітньої програми)

спеціалізації:

(за наявності)

Практична психологія

(назва спеціалізації)

Харків.МАУПІ 2024

Розробник силябусу навчальної дисципліни:
Гніденко Юрій Петрович, к.м.н., доцент кафедри психології

Гніденко Юрій Петрович

Викладач:
Волошин-Гапонов Іван Костянтинович, к.м.н., доцент кафедри психології

Волошин-Гапонов Іван Костянтинович

Силябус розглянуто на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2024 р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Основи біології, генетики людини та антропології
Шифр(и) та назва(ви) спеціальності(стей)	053 Психологія
Рівень вищої освіти	(перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова/вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити/90 годин. Лекції 26 Семинарські/практичні/лабораторні заняття 24 Самостійна робота 40
Терміни вивчення дисципліни	1 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	ІСПИТ
Сторінка дисципліни на сайті	https://kh.maup.com.ua/%d0%ba%d0%b0%d1%84%d0%b5%d0%b4%d1%80%d0%b0-%d0%bf%d1%81%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%97/#
П.І.Б. викладача	Волошин-Гапонов І.К.
Науковий ступінь	к.м.н.
Вчене звання	доцент
Посада	Професор кафедри психології
Дисципліни, які викладає НПП	Основи біології, генетики людини та антропології
Напрями наукових досліджень	
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	Інші:
Додаткові ресурси (за бажанням викладача, за наявності)	
Контактна інформація викладача:	
Е-mail	
Контактний телефон	
Телефон кафедри (за наявності)	_____
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту	https://kh.maup.com.ua/кафедра-психології/

1. Коротка анотація до дисципліни. Навчальна програма курсу «Основи біології, генетики людини та антропології» надає знання про підходи до визначення поняття

«життя». Властивості та рівні організації живого. Клітина як елементарна генетична, та структурно-функціональна біологічна одиниця. Сучасний стан клітинної теорії. Типи клітинної організації. Неклітинні та клітинні форми життя. Еволюційне значення існування різних видів розмноження живих організмів. Характеристика основних етапів Основні поняття генетики людини та закономірності успадкування ознак при взаємодії генів. Сучасні концепції виникнення життя на Землі. Еволюція органічного світу. Неклітинні та до ядерні форми життя. Види взаємодії людини з тваринами. Їх значення в житті та здоров'ї людини. Значення системи кровообігу, дихання, травлення та обміну речовин для підтримання адаптаційної здатності організму. Вплив факторів біотичного та абіотичного походження на стан здоров'я людини.

2. Мета: сформувати у студентів знання з наукового розуміння загального процесу еволюції людини, проблеми співвідношення біологічного і соціального у процесі антропогенезу, ролі біологічних детермінант у формуванні соціальних відносин

3. Завдання: сформувати знання про принципи функціонування і структуру біологічних систем, їх онто- і філогенез, взаємозв'язки між біологічними системами, середовищем; оволодіти методологією наукового пізнання; розвинути уміння встановлювати гармонійні стосунки з природою на основі поваги до життя як найвищої цінності та всього живого як унікальної частини біосфери.

3. Формат курсу: *дистанційний (online)*

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

Загальні компетентності:

- здатність і готовність мислити критично і системно; розуміння основних теоретичних понять, термінів, законів та закономірностей психологічної науки;
- знання та розуміння предметної області професійної діяльності;
- здатність і готовність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них;
- знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись їх;
- професійне володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння та взаємовпливу і здатність ефективно застосовувати їх у професійному спілкуванні;
- здатність діяти на основі етичних міркувань, емпатії, толерантності;
- вміння використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

Фахові компетентності:

- здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології;
- здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ;
- здатність і готовність аналізувати та моделювати психологічні феномени та їх динаміку;
- здатність і готовність аналітично прогнозувати тенденції розвитку напрямів, галузей, складових психологічної науки і практики, своєї сфери професійної компетентності та об'єктів професійної діяльності;
- здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- здатність і готовність здійснювати перевірку, зокрема експертну, психологічної достовірності фактів, ситуацій, подій, інформаційних повідомлень та їх джерел;
- здатність до професійної мобільності.

5. Тривалість курсу

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
«Основи біології, генетики людини та антропології»		
Курс	1	
Семестр	1	
Обсяг кредитів	3	
Обсяг годин, в тому числі:	90	
Аудиторні	50	
Модульний контроль	2	
Семестровий контроль	1	
Самостійна робота	40	
Форма семестрового контролю	<i>іспит</i>	

6. Статус дисципліни: *обов'язкова*

7. Пререквізити: Курс «Основи біології, генетики людини та антропології» безпосередньо пов'язаний з дисциплінами «Психофізіологія» і «Загальна психологія». Є підґрунтям вивчення дисциплін «Нейропсихологія», «Медична психологія», «Клінічна психологія», «Вікова психологія», «Соціальна психологія», «Експериментальна психологія», «Диференційна психологія», «Психологія особистості».

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – програми та сервіси для перевірки оригінальності текстів (Plagiatus, Antiplagiat, Unichek).

9. Політика курсу:

- передбачає роботу в команді.
- клімат в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної самоіронії.
- виконання завдань у встановлений термін.
- відрацювати пропущені заняття студенти зможуть письмово (виконати тести, написати контрольну роботу, виконати творчу роботу та ін.) або усно протягом місяця після пропущеного заняття..
- у випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю
- дотримання академічної доброчесності.

10. Зміст дисципліни: Курс складається з двох змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської частин:

Змістовий модуль № 1. Біологія людини, її складові частини. Організм людини як цілісна біологічна система. Органи, фізіологічні та функціональні системи органів людини

Змістовий модуль № 2. Людина розумна — біологічний вид. Основи генетики людини Антропологія в системі наук

11. Система оцінювання навчальних досягнень. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7awVKn1OdfG88Hg8D/view>).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	20	20	20	20
Відвідування практичних занять	1	14	14	14	14
Робота на практичному занятті	10	14	140	14	140
Виконання завдань для самостійної роботи	5	26	130	26	130
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30				
Разом	-		329		329
Максимальна кількість балів:					658
658:100=6,58. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:6,58 = загальна кількість балів.					

12. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються *самостійні роботи (завдання до самостійної роботи див. Додаток 1)*.

Критерії оцінювання:

- змістовність – 3 бали
- відповідність темі та вимогам оформлення – 2 бали.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу – **5 балів**.

13. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді комплексних контрольних робіт.

Критерії оцінювання:

№ п/п	Критерії оцінки знань студента виявлених під час проведення модульного контролю	кількість балів
1.	студент в процесі усної (письмової) відповіді дає правильні відповіді на всі поставлені запитання , виявляє високий рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу. Викладає свою відповідь системно та логічно, упевнено і правильно аргументує власну позицію, робить висновки, тощо	25 балів
2.	студент має належний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповіді дає, переважно, правильні, однак допускає певні неточності у визначеннях правових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує відповідь або правильно відповідає лише на половину поставлених запитань , тощо;	15 бали
3	студент має задовільний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповідає, але не на всі, допускає певні неточності у визначеннях базових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує або правильно дає	10 бали

	відповідь на 1/3 (одну третину) поставлених запитань тощо.	
4.	студент дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання, тощо.	0 балів

Максимальна кількість балів - 25 балів.

14. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Іспит.

Іспит та залік проводяться у усній формі (3 теоретичних питання) за відповідь на які максимально можливо отримати 20 балів.

Перерахування у традиційну систему:

1) **20 балів** – правильні та повні відповіді на всі запитання - «відмінно/зараховано», А, 100-90 балів;

2) **15 балів** – студент відповів на всі запитання, однак допускає певні неточності у визначеннях базових категорій, які не впливають на правильність відповіді в цілому – «добре/зараховано», В-С, 89-75 балів;

3) **10 балів** - студент відповів недостатньо повно і конкретно на поставлені запитання, хоч і відобразив знання основного програмного матеріалу, а також при правильній відповіді на два з трьох поставлених питань – «задовільно/ зараховано», D-E, 74-60 балів;

4) **0 балів** – дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання - «незадовільно/незараховано», F-FX, 59-0.

ЗАГАЛЬНА ПІДСУМКОВА ОЦІНКА (в балах) = результати поточної роботи + результати іспиту

15. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю (див. Додаток 2).

16. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D		
60-67	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова):

1. Анатомія за Греєм для студентів пер. 5-го вид. / Річард Л. Дрейк. А. Вейн Фогль. Адам В.М. Мітчелл; наук. ред. пер. Олександр Ковальчук. - К.: ВСВ «Медицина», 2024. – 1296 с.

2. Анатомія людини: підручник / С. М. Білаш, М. М. Коптев, О. М. Пронія, О. М. Беляєва та ін.; за ред. С. М. Білаша. – К.: ВСВ «Медицина», 2023. – 279 с.

3. Барціховський В.В. Медична біологія: підручник / В.В. Барціховський, П.Я. Шерстюк. 4-е вид., випр. - К.: ВСВ "Медицина", 2017. — 312 с.

4. Біологія з основами генетики / А. Б. Приходько, Т. И. Емец, В. И. Павличенко, М. В. Стеблюк, А. П. Попович, А. Ю. Малеева. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2016. – 145 с.

5. Біологія людини: навч. посіб. / Сергій Євгенович Шепелев, Михайло Михайлович Груша, Олександр Іванович Плиска, Василь Васильович Лазоришинець, Ольга Вікторівна Черній ; за ред. Олександр Іванович Плиска. – Київ : Кондор-Видавництво, 2016. – 269 с.
6. Ільїна Ю.Ю., Перелигіна Л.А., Приходько Ю.А. Основи біології людини: підручник. – Харків, ФОП Панов. 2019. – 280 с.
7. Кузів О.Є. Основи біології та генетики людини: курс лекцій / О.Є. Кузів. - Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2016. – 92 с.
8. Основи загальної та медичної генетики / Сіренко А. Г. – Івано-Франківськ: Видавець Супрун В. П., 2023. - 558 с.
9. Основи медичної біології / О. Б. Приходько, Т. І. Ємець, М. В. Стеблюк. Г. Ю. Малєєва – Запоріжжя: ЗДМУ, 2016. – 202 с.

Додаткова:

10. Медична біологія / За ред. В.П.Пішака, Ю.І.Бажори. Підручник. Вінниця: Нова книга, 2017. – 608 с.
11. Поправко О. В. Антропологія: навчальний посібник. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2016. – 285 с.

Навчально-методична карта дисципліни «ОСНОВИ БІОЛОГІЇ, ГЕНЕТИКИ ЛЮДИНИ ТА АНТРОПОЛОГІЇ»

Разом: 90 год., з них 26 год. – лекції, 24 год. – практична заняття; самостійна робота – 40 год., модульний контроль – 2 год.

Кількість балів	540 балів				
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II	
Назва модуля	Біологія людини, її складові частини. Організм людини як цілісна біологічна система. Органи, фізіологічні та функціональні системи органів людини			Людина розумна — біологічний вид. Основи генетики людини Антропология в системі наук	
Лекції	4 (4 балів)	4 (4 балів)	5 (5 балів)	6 (6 балів)	7 (7 балів)
Теми лекцій	Рівні організації життя. Основні методи біологічних досліджень .	Загальна будова організму людини. Гомеостаз Обмін речовин. Основні уявлення про пластичний обмін	Нервова система Сенсорна система Серцево-судинна система Ендокринна система Системи органів травлення та виділення Опорно-рухова система Система органів дихання. Шкіра	Походження людини Становлення людини. Антропогенез та його рушійні сили Людина і довкілля. Соціальні та біологічні аспекти адаптації людини	Предмет і завдання вивчення генетики людини Методи вивчення генетики людини та їхня роздільна здатність Сучасна генетика про механізми спадковості та мінливості людини Предмет і завдання антропології. Місце антропології в системі наук Напрямами антропологічних досліджень
Практичні заняття	4 (4 балів) 4 (40 балів)	4 (4 балів) 4 (40 балів)	4 (4 балів) 4 (40 балів)	6 (6 балів) 6 (60 балів)	6 (6 балів) 6 (60 балів)
Теми семінарських занять	Рівні організації життя. Основні методи біологічних досліджень .	Загальна будова організму людини. Гомеостаз Обмін речовин. Основні уявлення про пластичний обмін	Нервова система Сенсорна система Серцево-судинна система Ендокринна система Системи органів травлення та виділення Опорно-рухова система Система органів дихання. Шкіра	Походження людини Становлення людини. Антропогенез та його рушійні сили Людина і довкілля. Соціальні та біологічні аспекти адаптації людини	Предмет і завдання вивчення генетики людини Методи вивчення генетики людини та їхня роздільна здатність Сучасна генетика про механізми спадковості та мінливості людини Предмет і завдання антропології. Місце антропології в системі наук Напрямами антропологічних досліджень

Самостійна робота	20 (100 балів)	20 (100 балів)
Поточний контроль	модульна контрольна робота №1 (25 балів)	модульна контрольна робота №2 (25 балів)
Підсумков ий контроль	Розрахунковий коефіцієнт: 5,40	